

ДО

НАУЧНОТО ЖУРИ,

определено със Заповед № РЗЗ-2644 от 30.06.2021 г.

на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

за присъждане на научната и образователна степен „доктор“

професионално направление:

3.6. Право - Гражданско и семейно право

СТАНОВИЩЕ

от **професор д-р ТАНЯ НИКОЛОВА ЙОСИФОВА**

професор по Гражданско и семейно право в

Юридическия факултет на УНСС

член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на

Димо Петков Хаджиев

на тема **„Придобиване на вещни права чрез конститутивни съдебни решения“**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по научната специалност „Гражданско и семейно право“

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Димо Петков Хаджиев е роден на 22.03.1992 г. Завършил е специалност „Право“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ през 2016 г. В периода от 1 март 2017 г. до 1 март 2020 г. е редовен докторант по Гражданско и семейно право към катедра „Гражданскоправни науки“ в Юридическия факултет на Пловдивския университет. Научен ръководител на докторанта е проф. д-р Люба Панайотова-Чалъкова. Темата на дисертационния труд е „Придобиване на вещни права чрез конститутивни съдебни решения“. Димо Хаджиев е бил юрисконсулт в община Ивайловград. Понастоящем е хоноруван

асистент по Вещно право в Пловдивския университет и юрисконсулт към нотариус Светлана Кирилова. Дисертантът има три публикации по темата на дисертацията. Авторефератът отразява основните научни и научно-приложни приноси.

I. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представения дисертационен труд

Дисертацията е първото цялостно изследване в българското право, посветено на придобиване на вещни права по силата на конститутивни съдебни решения. Достоинствата на труда са в неговото теоретично и практическо значение. Използван е достъпният научен апарат и съдебна практика, като авторът полемизира и цитира коректно.

Дисертационният труд е в обем от 248 страници. Направени са 442 бележки под линия. Библиографията включва 258 заглавия на български език и 30 чуждестранни заглавия.

Структурата на дисертационния труд включва увод, четири глави, заключение и библиография.

Предмет на **глава първа** на дисертационния труд, озаглавена **„Общи положения на придобиването на вещни права чрез конститутивни съдебни решения”**, са преобразуващите субективни права, като самостоятелна категория субективни права. Разглеждани са уредените в законодателството хипотези на преобразуващи права, както и общите положения на конститутивните съдебни решения като способ за придобиване на вещни права. Направена е съпоставка с установителните искове и установителните съдебни решения. Посочено е, че придобиването на вещни права с конститутивни съдебни решения е деривативен способ за придобиване.

В **глава втора „Конститутивни съдебни решения като способ за придобиване на вещни права в областта на гражданското право–обща част, облигационното и вещното право“** се анализират отделни хипотези на придобиване на вещни права в резултат на упражнено по съдебен ред преобразуващо субективно право като унищожаването на договорите с вещен ефект, по чл. 27-33 ЗЗД, развалянето на двустранни

договори по чл. 87, ал. 3 ЗЗД, отмяната на дарение по чл. 227, ал. 1 ЗЗД, правото на изкупуване по чл. 33, ал. 2 ЗС, по чл. 66, ал. 1 ЗС и правото на изкупуване по чл. 199, ал. 1 ЗУТ като способи за придобиване на вещни права. Предмет на разглеждане е и хипотезата на упражнено преобразуващото субективно право по чл. 19, ал. 3 ЗЗД. Обсъден е въпросът дали ищецът-купувач разполага с правна защита в случаите, когато праводателят се е разпоредил с имота, предмет на предварителния договор. Дисертантът аргументира, че ищецът-купувач може да предяви срещу праводателя по предварителния договор и контрагента му Павлов иск по чл. 135, ал. 1, изр. 1 ЗЗД. Отделено е специално внимание и на въпросите на погасителната давност по чл.19, ал.3 ЗЗД.

Третата глава на дисертационния труд е посветена на приложението на конститутивните съдебни решения като способ за придобиване на вещни права в областта на семейното и наследственото право. Изследвани са следните иски като способи за придобиване на вещни права – иск за определяне на по-голям дял от СИО по чл. 29, ал. 1-3 СК, иски за отмяна на дарение по чл. 55 СК, иск по чл. 24, ал. 4 СК. Анализирани са правните последици от отмяната на дарение по чл. 55 СК между страните и по отношение на трети лица. В областта на наследственото право авторът е разгледал конститутивното съдебно решение по чл. 30, ал. 1 ЗН за възстановяване на запазена част от наследството.

Четвъртата глава е озаглавена **„Конститутивни съдебни решения като способ за придобиване на вещни права в областта на гражданското процесуално право”**. На първо място е разгледана съдебната делба като особено исково конститутивно производство за придобиване на вещни права. Отделено е внимание на производството за възлагане на неподелям имот-жилище по чл.349, ал.1-2 ГПК. На следващо място са разгледани отмяната по чл. 303, ал. 1, т. 4 ГПК на влезли в сила конститутивни съдебни решения с вещен ефект и обезсилващите съдебни решения по чл. 362, ал. 2 ГПК и по чл. 349, ал. 6,

изр. 2 ГПК. Посочено е, че отмяната, респ. обезсилването настъпват в резултат на упражнено по съдебен ред преобразуващо субективно право.

Научни приноси на дисертационния труд

Могат да се посочат по-конкретно следните основни научни резултати и приноси на дисертационния труд:

1. Това е първото научно изследване в българската книжнина, посветено на придобиването на вещни права по силата на конститутивни съдебни решения. В труда са използвани основно догматичният, историческият и сравнителноправният метод;

2. Извършен е исторически и сравнителен анализ на развитието на преобразуващите субективни права, конститутивните искове и конститутивните съдебни решения с вещен ефект;

3. Направена е съпоставка както между придобиването на вещни права чрез конститутивни съдебни решения и оригиналните придобивни способности, така и между придобиването на вещни права чрез конститутивни съдебни решения и други деривативни придобивни способности като вещнопрехвърлителните сделки;

4. направено е разграничаване на вещния и облигаторния ефект, които пораждат някои от влезлите в сила конститутивни съдебни решения на базата на разграничаването на вещния и облигаторния ефект при вещнопрехвърлителните сделки;

5. обосновано е, че в хипотезата на разпоредителна сделка по чл. 24, ал. 4 СК е налице висяща действителност, а конститутивното съдебно решение по чл. 24, ал. 4 СК е способ за придобиване на вещни права в режим на СИО от двамата съпрузи;

6. разгледани са конститутивните съдебни решения с обратно действие като способ за придобиване на вещни права;

7. Авторът предлага промяна в разпоредбата на чл. 349, ал. 6, изр. 1 ГПК в следния смисъл: „Съделителят, в чийто дял е поставен имотът по реда на ал. 1 и 2, става негов собственик от влизане в сила на съдебното решение.” Посоченото предложение **de lege ferenda** е в унисон с общото

положение, че вещният ефект на конститутивните съдебни решения настъпва от момента на влизането им в сила.

III. Заключение

Дисертационният труд показва, че дисертантът Димо Хаджиев притежава задълбочени теоретични знания по гражданско право и способност за самостоятелни научни изследвания. С оглед на постигнатите научни резултати дисертацията представлява интерес както за правната теория, така и за практиката.

Изразявам положителната си оценка, че представеният за защита пред научно жури дисертационен труд на тема **„Придобиване на вещни права чрез конститутивни съдебни решения”** отговаря на изискванията на чл.6 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл.27 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор”, поради което предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Гражданско и семейно право” на Димо Петков Хаджиев – редовен докторант в катедра „Гражданскоправни науки” на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

София, 19.09.2021 г.

Изготвил становището:
проф. д-р Таня Йосифова